

bavi, poštovanja i odanosti prema viđenijim ljudima, odnosno prema uglednijim starješinama porodica».

Gojko Kraljević se u prilogu **Jedan latinski tekst o magijskim svojstvima dragulja** osvrće na drugo izdanje latinske gramatike Tome Babića (**Prima grammaticae institutio pro tyronibus Illyricis accomodata**), koja je tiskana 1745. u Veneciji i u kojoj se nalazi šest stranica teksta posvećenog opisivanju i svojstvima dragoga kamenja. Ti podaci osvjetljavaju porijeklo nekih narodnih vjerovanja koja su se očuvala i do naših dana, npr. da **korajl** može otkriti zdravstveno stanje vlasnika, da **karneol** štiti od uroka i da ne može biti otrovan onaj tko nosi **smaragd**. Autor navodi da ta vjerovanja, koja imaju tisućugodišnju tradiciju, nisu raširena samo u našim krajevima, već i kod drugih naroda. Na kraju je priložen i prijevod teksta s latinskog (preveo autor).

Ante NAZOR

MIRJANA BOGAVAC, ĐURĐICA HUNJAK, LJUBICA TOMIĆ-KOVAČ, BIBLIOGRAFIJA RADOVA O NARODNOJ KNJIŽEVNOSTI (II), Urednik MIDHAT ŠAMIC, Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, Posebna izdanja, knj. XXI, Odjeljenje za književnost i umjetnost, knj. 2, Sarajevo 1974, 232 str.

MIRJANA BOGAVAC, LJUBICA TOMIĆ-KOVAČ, BIBLIOGRAFIJA RADOVA O NARODNOJ KNJIŽEVNOSTI (III), Urednik MIDHAT ŠAMIC, Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, Posebna izdanja, knj. XXV, Odjeljenje za književnost i umjetnost, knj. 3, Sarajevo 1976, 292 str.

ĐURĐICA HUNJAK, BIBLIOGRAFIJA RADOVA O NARODNOJ KNJIŽEVNOSTI (IV), Urednik MIDHAT ŠAMIC, Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine,

Posebna izdanja, knj. XXXII, Odjeljenje za književnost i umjetnost, knj. 4, Sarajevo 1977, 287 str.

O prvoj knjizi **Bibliografija radova o narodnoj književnosti** prikaz je objavila Maja Bošković-Stulli u godišnjaku »Nardna umjetnost« br. 10. Autorica prikaza opširno se osvrnula na smisao objavljivanja takve vrste »parcijalnih« bibliografija i nedostatke svrstavanja bibliografskih jedinica po tematskim skupinama, na manjkavosti tematskih uputnica, ali i na pozitivnim doprinos u informativnosti i bogatstvu podataka. Do početka 1978. godine objavljene su iduće tri knjige ove biografije, pa je sada krug obuhvaćenih časopisa nešto proširen.

U drugoj knjizi **Bibliografije bibliografijom i kratkim sadržajima radova o usmenoj književnosti u periodici Jugoslavije** obuhvaćeni su ovi časopisi i periodični zbornici: »Brankovo kolo« (Sremski Karlovci, 1895—1914), »Javor« (Novi Sad, 1862—1863; 1874—1892), »Ljubljanski zvon« (Ljubljana, 1881—1941); »Savremenik« (Zagreb, 1906—1940), »Stražilovo« (Novi Sad, 1885—1894), »Školski vjesnik« (Sarajevo, 1894—1914).

U trećoj knjizi **Bibliografije bibliografijom i kratkim sadržajima radova o usmenoj književnosti u periodici Jugoslavije** obuhvaćena su ova periodična izdanja: »Hrvatska prosvjeta« (Zagreb, 1914—1940), »Književni jug« (Zagreb, 1918—1919), »Književni sever« (Subotica, 1925—1941), »Misao« (Beograd, 1919—1933), »Srpski književni glasnik« (Beograd, 1901—1941).

U četvrtoj knjizi obuhvaćeni su ovi časopisi: »Nova Evropa« (Zagreb, 1920—1941), »Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor« (Beograd, 1921—1972).

Takvim je radom obuhvaćeno u cijelosti 26 periodičnih publikacija (13 u I. knjizi i 13 u ostale tri knjige), a vremenski je raspon njihova izlaženja oko 150 godina.

Građa je klasificirana tematski, i to na ovaj način:

1. EPSKO NARODNO PJESNIŠTVO. I. Epske narodne pjesme. II. Narodne pripovijetke, predaje i poslovice. a) pripovijetke, predaje, anegdote, b) poslovice,

2. LIRSKO NARODNO PJSNIŠTVO.

3. STRANA NARODNA KNJIŽEVNOST. U okviru ovih većih cjelina razrađena je podjela, koja je, prema mišljenju sastavljača, bila najadekvatnija postojećoj građi.

Npr. u II. knjizi **Pripovijetke i pre-daje** obuhvaćene su ovim tematskim skupinama: 1. Izdanja i zbirke, 2. Zapisivanje, skupljanje i izdavanje, 3. Opšti radovi i interpretacije, 4. Motivi, 5. Mit, religija i običaji, 6. Lokaliteti, 7. Pomeni, prevodi i izučavanja u stranim književnostima, 8. Komparativistički radovi. U III. knjizi podnaslov glasi **Pripovijetke, predaje i anegdote**, a obuhvaćene su ove skupine: 1. Izdanja i zbirke, 2. Postanak, porijeklo i starost, 3. Sakupljači i zapisivači, 4. Zapisivanje i sakupljanje, 5. Opšti radovi i interpretacije, 6. Motivi, 7. Pomeni, prevodi i izučavanja u stranim književnostima, 8. Komparativistički radovi. U IV. knjizi sadržaj je opet različit, pa se grupa **Pripovijetke i pre-daje** dijeli na: 1. Izdanja i zbirke, 2. Opšti radovi i interpretacije, 3. Događaji i ličnosti, 4. Motivi, 5. Mit, religija i običaji, 6. Lokaliteti, 7. Jezik i stil, 8. Pomeni, prevodi i izučavanja u stranim književnostima, 9. Komparativistički radovi. Iz navedenih je primjera uočljivo da takav način sistematizacije bibliografskih podataka dovodi do teškoća u praktičnoj primjeni bibliografije. Bilo bi daleko jednostavnije i preglednije da su radovi sistematizirani prema časopisima u kojima su objavljeni, a da je dobrim tematskim registrom zamijenjena takva kruta podjela na liriku i epiku, koja uvijek može dovesti do nesporazuma već i time što je odstupljeno od uobičajene i bolje klasifikacije na poeziju, prozu te poslovice, zagonetke i ostale tzv. manje oblike.

Da bi ublažili nedostatke svoje tematske klasifikacije, autori su izradili tri vrste registra: indeks imena, indeks geografskih naziva i indeks stvari i pojmova. Nažalost, nije izrađen pred-

metni registar (prema uzoru na **Bibliografiju Jugoslavije** npr.), a indeks stvari i pojmova ne može ga adekvatno zamijeniti. U predgovoru prve knjige autori nisu naveli koliko će knjiga bibliografije objaviti, pa se možemo nadati da će uloženi trud okruniti zajedničkom knjigom registra (imenskog i predmetnog, a možda i tematskog), koja bi uvelike pridonijela kvaliteti bibliografije u cjelini.

Ono što ovaj pregled literature o usmenoj književnosti čini dobrim, čak i vrlo dobrim je, kao što je već naglasila Maja Bošković-Stulli u citiranom prikazu, iscrpno rezimiranje pojedinih obuhvaćenih rasprava. Nakon svake bibliografske jedinice slijedi anotacija, tj. kratki sadržaj. Npr., IV. knjiga str., 9. br., 2:

»ANONIM«. **Filološki fakultet Beogradskog univerziteta objavio je...** Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor, 1967, XXXIII, 3—4, str. 337.

Obavijest Filološkog fakulteta o izlasku iz štampe šesnaest monografija iz raznih oblasti nauka koje se na Fakultetu njeguju. Među objavljenim studijama nalaze se i knjige dr Darinke Nevenić-Grabovac **Homer u Srba i Hrvatima** i dr Radmile Pešić **Vuk Vrčević**, obje štampane 1967. godine.

Tako shvaćen i s te strane promatran rad je daleko više od klasične bibliografije. Autori su objektivno (koliko je to moguće) prilazili tekstovima, a u svojim su recenzijama često navodili radove i autore na koje se pisac anotiranog teksta poziva. Navedeni su naslovi pjesama, pripovijedaka i zbirki koje se javljaju u određenom tekstu sa željom da se uputi na problem koji daje autor.

Sa svojom 2441 bibliografskom jedinicom (602 u I. knjizi, 699 u II. knjizi, 581 u III. knjizi i 559 u IV. knjizi), koje sadrže i sažete članke (anotacije) o usmenoj književnosti, ove su četiri knjige veoma koristan prilog izučavanju usmene književnosti.

Vesna TURČIN